

32. neděle v mezidobí

VSTUPNÍ ANTIFONA Žl 88,3

Kéž pronikne k tobě má modlitba, nakloň svůj sluch k mému volání, Hospodine!

Uvedení do bohoslužby A

Kněz se jednou ve škole zeptal: „Děti, kdo je člověkem moudrým?“ a uslyšel odpověď: „Moudrý je ten, kdo hledí dál, než na špičku svého nosu. To mi říkal tatínek, když jsme se šli o prázdninách koupat a já jsem až u rybníka přišel na to, že jsem si nevzal s sebou plavky. Moudrý člověk myslí dopředu!“ Boží slovo nás dnes chce všechny učit moudrosti. V dnešních nejistých dobách jí máme všichni zapotřebí.

Uvedení do bohoslužby B

Minulou neděli jsme slyšeli hlas Pána Ježíše, že ze všeho nejpotřebnější je láska. Jenže denní zkušenost našeho života jako by tento požadavek vyvracela. Kam by člověk došel, kdyby chtěl v životě vystačit jen s láskou! Dnešní Boží slovo však primát lásky hájí: jen ona dává věcem života pravou hodnotu. Rozpomeňme se v srdci na naše hříchy proti lásce a litujme jich.

Nebo:

Slavení mše svaté není pouze soukromou záležitostí mezi jedincem a Bohem, ale výrazem úžasného rozhovoru shromážděného společenství. Nelze tu opomíjet bližního, proto Církev vyprošuje pozdravením pokoje pokoj a jednotu pro sebe i pro celou lidskou rodinu. Věřící tak vyjadřují církevní společenství a vzájemnou lásku dříve, než přijmou svátost. Kněz dává pozdravení pokoje přísluhujícím, avšak vždy zůstává v presbytárii, aby nerušil slavení mše; stejně tak, chce-li dát pozdravení pokoje několika málo věřícím. Při pozdravení pokoje se může říci: „Pokoj s tebou“ a odpovědět: „I s tebou.“ Pokoj k nám přichází od Krista přítomného mezi námi, a to prostřednictvím kněze a našich bližních, a my se stáváme jeho zprostředkovateli pro naše bratry a sestry.

Uvedení do bohoslužby C

Každou neděli se tu scházíme, zvěstujeme smrt a zmrtvýchvstání Páně, dokud on nepřijde. Vyhlížíme tedy také příchod našeho Pána ve slávě. Kdy to bude? A co bude potom? O tom jedná Boží slovo posledních nedělí církevního roku, i ta dnešní. Máme být připraveni. Jsme však připraveni třeba jen na dnešní setkání s Pánem? Litujme upřímně všeho, co na nás lpí nedobrého.

Nebo:

Každý křesťanský prožívaný život, pokud má být autentickým, zůstává pod znamením exodu, neustálé cesty. Naše víra tak dostává relativizující charakter; v konfrontaci se vším, co se na naší životní cestě jeví jako absolutní, trvalé a stabilní, mnohokrát nepřináší ani nepůsobí pokoj. Víme, že jako křesťané

nemůžeme budovat pozice, které by nás odváděly od našeho cíle nebo brzdily v úsilí o jeho dosažení. Pro druhé jsme společníky na cestě a tam, kde se oni zastavují, je naším úkolem pokračovat. Cíl je totiž stále před námi!

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Všemohoucí a milosrdný Bože, dej nám sílu překonávat všechno, co se nám staví do cesty, ať ti můžeme bez vnitřních i vnějších překážek svobodně sloužit. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Ve čtení ze Starého zákona budeme nyní naslouchat slovům plným poezie, optimismu a důvěry v Boží moudrost, která nám jde vstříc, když ji hledáme.

1. ČTENÍ Mdr 6,12-16 *Moudrost se dává nalézt těmi, kdo ji hledají.*

Čtení z knihy Moudrosti.

Moudrost září a nevadne,
snadno ji vidí ti, kdo ji milují,
dává se nalézt těmi, kdo ji hledají.
Předchází ty, kdo po ní touží,
a ukazuje se jim první.
Neunaví se, kdo k ní časně přichází,
najde ji, jak mu sedí u dveří.
Myslet totiž na ni je svrchovaná prozíravost,
kdo kvůli ní bdí, brzy je bez starosti.
Vždyť sama obchází a hledá ty, kdo jsou jí hodni,
na cestách se jim ukazuje s přízní
a při každé myšlence jim vychází vstříc.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 63,2.3-4.5-6.7-8 Odp.: 2b

Odp.: Má duše po tobě žízní, Pane, můj Bože!

Bože, ty jsi můj Bůh, - snažně tě hledám, - má duše po tobě žízní, prahne po tobě mé tělo, - jak vyprahlá, žíznivá, bezvodá země.

Odp.

Tak toužím tě spatřit ve svatyni, - abych viděl tvou moc a slávu. - Vždyť tvá milost je lepší než život, - mé rty tě budou chválit.

Odp.

Tak tě budu velebit ve svém životě, - v tvém jménu povznesu své dlaně k modlitbě. - Má duše se bude sytit jak tukem a morkem, - plesajícími rty zajásají ústa.

Odp.

Kdykoli na tebe vzpomenu na svém lůžku, - v nočních hodinách budu na tebe myslet. - Neboť stal ses mým pomocníkem - a ve stínu tvých křídel já sám.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Každý máme své svaté pole, své zemřelé, kteří patřili do našeho života a za nimiž se s tesknou ohlížíme. Poslechněme, co o nich píše svatý apoštol Pavel.

2. ČTENÍ 1 Sol 4,13-18 *S Ježíšem přivede Bůh i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním.*

Čtení z prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Nechceme vás, bratři a sestry, nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchlit tak jako ostatní, kdo nemají naděje. Poněvadž věříme, že Ježíš umřel i vstal z mrtvých, věříme také, že s Ježíšem přivede Bůh i ty, kdo zesnuli ve spojení s ním. Říkáme vám to přece, jak nás Pán o tom poučil: My živí, kteří se dožijeme příchodu Páně, nepředstihneme ty, kdo budou už mrtví.

Až totiž bude dán rozkaz, až zazní archandělův hlas a Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe. Napřed vstanou zemřelí křesťané, potom my, kteří do té chvíle zůstaneme naživu, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích do vzduchu vstříc Pánu. A pak už budeme s Pánem navždycky. Těšte se proto navzájem těmito slovy.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 24,42a.44

Aleluja. Bďte a buďte připraveni, -
neboť Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete. Aleluja

Uvedení do 3. čtení

Svatební hostiny dnes už slavíme jinak, než bývalo za časů Pána Ježíše, ale přesto jistě porozumíme, co nám Pán chce říci dnešním podobenstvím.

EVANGELIUM Mt 25,1-13 *Ženich je tady! Jděte mu naproti!*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš řekl svým učedníkům toto podobenství:

„Nebeské království je podobné deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi. Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých. Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevezaly s sebou olej, prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej. Když ženich dlouho nepřicházel, začaly všechny podřimovat a usnuly.

Uprostřed noci se strhl křik: ‚Ženich je tady! Jděte mu naproti!‘ Tu všechny ty panny vstaly a začaly si upravovat lampy. Pošetilé prosily prozíravé: ‚Dejte nám trochu oleje, lampy nám dohasínají.‘ Ale prozíravé odpověděly: ‚Nemůžeme, nestačilo by pak ani nám, ani vám, dojděte si raději k prodavačům a kupte si.‘

Jakmile však odešly nakoupit, přišel ženich a ty připravené vešly s ním na svatbu a dveře se zavřely. Později přišly i ostatní panny a volaly: ‚Pane, pane, otevři nám!‘ On však odpověděl: ‚Amen, pravím vám: Neznám vás.‘

Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

MOUDROST JAKO UMĚNÍ ŽÍT

Moudrost je dívat se dál, než na špičku svého nosu, říkal synkovi tatínek. Mínil tím umění dívat se dopředu a předvídat. Pán Ježíš dnes tento životní postoj nazývá bdělostí. „Dobrá, jsem pro, chci moudře žít, kdo by nechtěl,“ myslíš si možná, „ale jak to mám dělat?“ Povězme si o tom dnes něco. Moudrost je umění hezky si žít. Každý z nás už pár životních zkušeností získal, každý jsme už pár zrnek životní moudrosti nasbírali. Ale jako mozaikový obraz sestává z mnoha různobarevných sklíček, tak zralá, dospělá životní moudrost sestává z mnoha dílčích zkušeností a poznatků. K tomu celku máme ještě daleko. Nejsme ještě hotoví mudrci, umělci života, světci, a přesto už musíme žít dnešní neděli, musíme žít všední dny týdne, den, který zítra začne. Jak na to jít, abychom i při své nehotovosti, nevyzrálosti, zvládali dny svého života beze škody? Snad každý člověk na to má svůj způsob, jak zvládnout, co den přinese. Povím vám, co se osvědčuje mně, snad se něco z toho bude hodit i vám. Tento křesťanský bdělý přístup k životu má tři stupně. Prvním je: Ráno chutě začni. Druhý: Během dne rozlišuj, co je podstatné. A třetí: Za vším vyhlížej Krista. Vraťme se k tomu prvnímu: Ráno chutě začni. Ve starozákonním čtení jsme dnes slyšeli: „Kdo moudrost hned za jitra hledá, najde ji sedící u dveří.“ Na první chvíli tvého dne moc záleží. Začátek nového dne je jako nový začátek života. Dnes začínáš znovu žít, začni tedy chutě, s elánem, v důvěře v Boha.

Vzchop se a probud' v sobě v ranní modlitbě chuť a elán, popros o Boží milost, sílu, o dary Ducha. To je jinačí začátek, než začít den bez začátku, pasivně, bezmyšlenkovitě. Bez vůle se nechat sem a tam strkat tím, co přijde. Takový den bez začátku, bez spojení s Bohem, to pak není ani tvůj den, ale jen jakýsi cár času, bez smyslu a bez tváře. Tvůj Den, to je přece cesta: musíš se rozhlédnout, kam chceš jít. Tvůj Den, to je dílo: musíš zapojit svou vůli. Tvůj Den, to je tvá píseň: chce to tedy ráno naladit nástroj: své srdce. Tvůj Den je kus tvého života, ba je to obraz celého tvého života. Tak učí básník žít podle zásady: „Ráno chutě začni.“ Tahle krásná slova, ať nás povzbudí k úsilí chytit svůj den hned ráno pevně a chutě do hrsti. Využít a vychutnat všechny dobré možnosti, co nám den nabídne a jistě v každém dni takové jsou, a zvládnout a unést všechny nepříjemnosti, které také nepochybně přijdou.

Druhá zásada zní: Během dne rozlišuj, co je podstatné. Když se podle ní budeš řídit, nestaneš se jedním z těch mnohých chudáků, kteří se ze dne na den štvou životem s beznadějným pocitem stálého zpoždění. S pocitem, že včera nezvládli, co měli udělat, že to nezvládnou dnes, že to nezvládnou nikdy. To je ošklivý pocit, protože dovede připravit o všechnu radost z práce, o všechnu radost ze života. Tahle situace straší v zátylku všem, co sotva otevrou ústa, už jsou plní nářku, co mají práce, jak jsou uhonění, jak nevědí, kam dřív skočit, jaký mají uštvaný život. Jsou to chudáci, ale vlastní vinou, a politování nezaslouží. Samozřejmě je toho kolem nás moc a moc k udělání. Na celý život, na celé generace, na celé věky. Samozřejmě je moc práce na tvém pracovišti, ve tvé domácnosti, v tvém životě. Ale na tobě je, abys stále bděle a moudře rozlišoval, co je důležitější. Neříkám, co být musí. Musíš jen umřít, nic jiného, vše ostatní je věc volby. Až umřeš, půjde svět klidně dál i bez tebe, i tvé pracoviště a tvá domácnost.

Můžeš tedy klidně už teď rozlišovat, co uděláš a co necháš stát: snad zítra na to dojde, snad jiný to udělá. A kdyby ti někdo nakládal bezohledně břemena a říkal: musíš!, pak mu řekni: musím jen umřít. Když ani Pán Bůh po nikom nežádá, na co nemá čas a síly, pak ani člověk nemá právo to žádat. Rozlišuj, co je důležitější! Vol, co můžeš a chceš dělat. A také si hleď vyšetřit každý den chvíli pro své záliby, pro svá potěšení, pro své malé radosti, aby sis udržel veselou a radostnou mysl poutníka do nebes. A jak zní třetí rada moudrého života? Za vším vyhlížež Krista. Máš-li možnost začít den ráno nebo i v jeho předvečer mší svatou a svatým přijímáním, jsi šťastný člověk: jdeš dnem s Pánem Ježíšem v srdci, na nic nejsi sám. Ale i vy všichni, co nemáte možnost chodit i ve všední den do kostela, nechtějte zůstat osamělí: Pán Ježíš stojí stále u tvých dveří a klepe, jen mu otevřít. Pán Ježíš chce s námi jako nazaretský tesař pracovat, chce jako náš Učitel odpovídat na naše nejistoty, chce nám ukazovat cestu. Pán Ježíš k nám stále přichází, kdykoli mu s lampičkou bdělosti vycházíme vstříc.

SMRT JE RADOSTNÉ SETKÁNÍ

Naše lampy mají svítit, až ženich, náš Pán, přijde na svatbu. Co tu má Pán Ježíš na mysli, když říká, že přijde na svatbu s námi? Má na mysli přesně to, čemu jsme zvyklí říkat smrt. Tak nás dnes ujišťuje: Smrt věřícího křesťana je radostná událost, je to radostné setkání s Pánem Ježíšem, je to odchod na svatební hostinu s ním. Proč tedy jsme smutní, když nám někdo zemře, proč pláčeme, proč teskníme? Protože pro nás, kteří tu ještě zůstáváme, znamená smrt rozloučení a loučení je smutná věc. Protože z našich milých zůstane najednou jen studená mrtvola a ta nás odpuzuje. Vidíme rakev, vidíme hrob. Člověka živého už nevidíme a tak není snadné nad mrtvým tělem věřit v život po smrti. Svátý Pavel má také starost, abychom nezapomněli, jak to je při smrti doopravdy: „Bratři a sestry, nechci vás nechat v nevědomosti o těch, kteří už zemřeli. Nesmíte pro ně truchlit, jako to dělávají nevěřící. My věříme, že Ježíš vzkřísí ty, kdo zemřeli ve víře v něho.“ Není tu hrůza, není tu smutek ani strach ze smrti.

To je první poučení z dnešního slova Božího: Smrt věřícího křesťana je radostné setkání s Pánem Ježíšem tváří v tvář. Je to pozvání na svatební hostinu do nebe. Moc pěkně zní to podobenství. Ale je tam i výstraha. Nezaspi to nejdůležitější, setkání s Kristem, svou věčnou blaženost. Zaspali jsme už v životě jistě každý ledacos, a najednou nám ujede vlak. Všichni jsme ospalci jako těch deset panen. Ale pozor, říká dnes Pán Ježíš: nebe si nikdo nevydřímá! Kdo se nepostará o zásobu oleje, kdo si jej neshromáždí dost, dokud je čas, dokud žije, ten na poslední chvíli už pak nic nespraví, ten zůstane sám. Stále máme vyhlížet Pána, zda už přichází. Máme si skládat jeho podobu rys po ryse. Jako kapka po kapce plní olejem nádobu.

Zopakujme si trojí ponaučení z dnešního Božího slova: Smrt věřícího křesťana je radostné setkání s Pánem Ježíšem tváří v tvář. Je to pozvání na svatební hostinu do nebe. Kdo se nesnaží setkat s Pánem Ježíšem, poznat ho už na zemi, za svého života, ten se s ním nesetká ani v nebi. Musíme se stále učit dělat dobro, protože celou věčnost budeme moci dál konat to dobro, kterému jsme se naučili, spolupracovat s Ježíšem na vykoupení světa od zla. Není to úchvatná představa? Povězme Pánu Ježíši: Pane, věřím v tebe. Nechci prožít svůj život jako ty ospalé panny, chci shromáždít co nejvíc oleje dobrých skutků. A začnu s tím už dnes.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

A nyní poprosme společně toho, od něhož pochází všechna moudrost:

Za lidi krátkozraké, kteří nerozeznají, co je malichernost a co je podstatné.

Za tvou Církev, aby nelpěla na nedůležitých ritech, ale hájila zásady evangelia.

Za nás všechny, abychom každý den začínali dobrou modlitbou.

Za lidi, kteří zemřeli náhle a nečekaně, nezmoudřelí a nedozrálí.

V křesťanských rodinách vzbuzuj ochotu darovat Církvi nové kněze, řeholníky a řeholnice.

Bože, ty jsi Pán našich dnů, ty jsi Pán našeho života. Dals nám čas, dost času jsi nám dal. Neprosíme tě o víc času, ale o umění, jak moudře čas svého života prožít v duchu Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

Čtení ze Starého zákona nás dnes chce ujistit, že když něco darujeme, nezchudneme tím. Dárci se vždycky vrací víc, než dal.

Nebo:

Takzvaný „Eliášův cyklus“ nám představuje Eliáše jako divotvůrce obdařeného mimořádnými Božími dary. Avšak jeho hlavním posláním bylo sdělovat Boží slovo a tím ukázat, že Hospodin je ten pravý a jediný Bůh: Bůh živý, který koná mocné činy a zázraky.

1. ČTENÍ 1 Král 17,10-16 *Vdova upekla ze své mouky malou placku a přinesla ji Eliášovi.*

Čtení z první knihy Královské.

Prorok Eliáš šel do Sarepty. Přišel k bráně města, a hle - jedna vdova tam právě sbírala dříví. Zavolal ji a řekl: „Prosím, dej mi trochu vody v nádobě, abych se napil.“ Když mu pro ni šla, zavolal na ni: „Vezmi s sebou také kousek chleba!“

Ona odpověděla: „Jako že je živ Hospodin, tvůj Bůh, nemám nic upečeného, ale jen hrst mouky v hrnci a trochu oleje ve džbánu. Právě sbírám pár kousků dřeva, pak půjdu a upeču z toho sobě i svému synu. Najíme se a umřeme.“

Eliáš jí řekl: „Buď bez starosti, jdi a udělej, jak jsi řekla. Nejdřív z toho upeč mně malou placku a přines mi to, pak půjdeš a upečeš sobě a svému synu.

Neboť tak praví Hospodin, Bůh Izraele: Nevyprázdní se hrnec s moukou a neubude ve džbánu s olejem až do dne, kdy Hospodin sešle déšť na zemi!“

Ona tedy šla a udělala podle Eliášových slov a jedla ona, on i její syn po drahý čas. Z hrnce se mouka nevyprázdnila a ze džbánu oleje neubývalo podle Hospodinova slova, které promluvil skrze Eliáše.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 146,6c-7.8-9a.9bc-10 Odp.: 1

Odp.: Duše má, chval Hospodina!

Nebo: Aleluja.

Hospodin zachovává věrnost navěky, - zjednává právo utlačeným, - dává chléb lačným. - Hospodin vysvobozuje vězně.

Odp.

Hospodin otvírá oči slepým, - Hospodin napřimuje sklíčené, - Hospodin miluje spravedlivé, - Hospodin chrání přistěhovalce.

Odp.

Hospodin podporuje sirotka a vdovu, - ale mate cestu bezbožníků. - Hospodin bude vládnout na věky, - tvůj Bůh, Sióne, po všechna pokolení.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Druhé čtení srovnává Krista se starozákonním veleknězem: co velekněží mohli ve svých bohoslužebných obětech jen naznačovat, to Pán Ježíš uskutečnil jednou provždy: provždy obětoval sebe sama.

Nebo:

Síla Kristovy oběti je patrná i z toho, že byla podána jednou provždy. Jednou provždy Kristus smířil svět s Otcem, jednou provždy odstranil na Golgotě hřích. V síle této oběti je možné každé usmíření.

2. ČTENÍ Žid 9,24-28 *Kristus byl jednou podán v oběť, aby na sebe vzal hříchy celého množství lidí.*

Čtení z listu Židům.

Kristus nevešel do svatyně, zbudované lidskýma rukama, která je jenom napodobeninou té pravé, ale do samého nebe, aby se teď staral o naše záležitosti u Boha. A není třeba, aby víckrát obětoval sám sebe, jako velekněz vchází do velesvatyně rok co rok s cizí krví, jinak by byl musel trpět už mnohokrát od stvoření světa. Ale zjevil se teď na konci věků jednou provždy, aby svou obětí odstranil hřích.

A jako je lidem určeno, že musí jednou umřít, a pak nastane soud, podobně je tomu i u Krista: když byl jednou podán v oběť, aby na sebe vzal hříchy celého množství lidí, objeví se podruhé - ne už pro hříchy - ale aby přinesl spásu těm, kteří na něho čekají.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 5,3

Aleluja. Blahoslavení chudí v duchu, -
neboť jejich je nebeské království. Aleluja

Uvedení do 3. čtení

V evangeliu uslyšíme, kdo dojde do Božího království: měřítkem zásluh před Bohem není velikost činu, ale velikost lásky.

Nebo:

Cyklos o sporech s představiteli židovského náboženského života je zakončen varováním před zákoníky: přitom je třeba si všimnout, že Pán Ježíš tyto lidi neodsuzuje, spíše odsuzuje určitý styl života, který je v rozporu s prostotou a opravdovostí.

EVANGELIUM Mk 12,38-44 *Tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní.*

Slova svatého evangelia podle Marka.

Ježíš učil zástupy: „Varujte se učitelů Zákona! Chodí rádi v dlouhých řízách, mají rádi pozdravy na ulicích, první sedadla v synagógách a čestná místa na hostinách; vyjídají vdovám domy pod záminkou dlouhých modliteb. Ty stihne tím přísnější soud.“

Potom se posadil proti chrámové pokladnici a díval se, jak lidé dávají do pokladnice peníze. Mnoho boháčů dávalo mnoho. Přišla také jedna chudá vdova a dala dvě drobné mince, asi tolik jako pár halířů.

Zavolal své učedníky a řekl jim: „Amen, pravím vám: Tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní, kteří dávali do pokladnice. Všichni totiž tam dali ze svého nadbytku, ona však dala ze svého nedostatku. Dala všechno, co měla, celé své živobytí.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

DVĚ VDOVY

Učení Božího slova bychom dnes mohli nadepsat jako Bedřich Smetana svou operu: „Dvě vdovy.“ A podtitul by mohl znít: „O špatné a správné zbožnosti.“ Svět zná dodnes zbožné lidi v dvojí podobě, jak to ukázal už Pán Ježíš: Jedna je odstrašující podoba předstírané zbožnosti, zbožné přetvářky farizeů všech století. Ti zneužívají náboženství ke svým sobeckým cílům: buď k politickému pletichaření, nebo k tahání peněz z důvěřivých lidí. Nic jim není svaté. Předstírají zbožnost, jen když jim to nese. Druhá podoba zbožnosti je zbožnost dvou vdov z dnešních čtení Božího slova: vdovy ze Sarepty a zbožnost vdovy u chrámové pokladnice. Obě se klidně dělí o poslední v důvěře, že Bůh

neopustí toho, kdo dává v lásce. Týká se ta výtka jen farizejské zbožnosti lakomých kněží, kterým jde jen o peníze? Vede nás dnes Boží slovo jen k tomu, abychom takové zjevy špatnosti v Církvi, zneužívání náboženství, hlasitě pranýřovali a ukázali na takové případy prstem: „To tam a tam je takový kněz.“ Nebo se to týká také nás, že raději vykonáme dlouhé modlitby, raději jdeme do kostela, než abychom šli pomoci bližnímu, který je v nouzi?

Jeden kněz mluvil s úředníkem, který měl na obci na starosti pečovatelskou službu, a ten mu říkal: „Myslel jsem, když jsme s tím začínali, že se nám budou hrnout především vaši lidé, věřící katolíci, ale ono nic. Máme tolik bezmocných lidí, kteří si nemohou jít sami nakoupit, kteří leží stále sami a potřebují, aby je někdo navštívil, pohovořil s nimi; kteří by byli vděční, kdyby jim někdo občas přišel přečíst něco z knihy nebo z novin. Když vaše věřící žádáme o pomoc, říkají nám, že dobré skutky se za peníze nedělají a za to pečování je odměna. Jenže, pane faráři, oni ti vaši tu péči o potřebné kolem sebe nedělají ani za peníze, ani zadarmo. Do kostela chodit mají čas, na pouť mají čas, ale donést babičky v sousedství mléko, na to už čas nemají.“ Co myslíte, měl ten úředník pravdu? Samozřejmě, není to tak u všech lidí. Ale bojme se, abychom někdy také tak nejednali. Bůh dává přednost lásce k bližnímu před obětí, i před účastí na nedělní bohoslužbě. Prosme dnes, abychom získávali stále víc z ducha dnešních dvou vdov: z hlubokého spolehnutí se na Boha, z důvěry, že z dobrého skutku nikdo nezchudne, že neumře hladem nikdo, kdo s upřímností a bez vypočítavosti pomohl v nouzi bližnímu.

CO JE DOBRÉHO NA BOŽÍM SLOVU?

Co je dobrého na Božím slovu? Všichni jsme je slyšeli. Ale uslyšeli a vyčetli, přijali jsme z něj každý jiné myšlenky. Zpravidla každý to, co se jemu hodí. Třeba dnešnímu evangeliu, kde se kritizují boháči a mocní, tomu většina z nás naslouchá chutě a ráda. Dělá nám dobře, jak Pán Ježíš tvrdě soudí ty mocné a bohaté nad námi, protože i nám jde přecasto na nervy arogance některých politiků, bezohlednost novopečených milionářů. Všichni pohoršeně hledíme na čachrování s miliony, kterými najednou vládnou včerejší proletáři. Jde nám na nervy bezohledné podvádění důvěřivých lidí. Ti zlí, to jsou ti druzí! Já, ty i my se bez rozpaků ztotožňujeme s chudou, ale ušlechtilou vdovou. Jenže, je to tak? Jsem já ten, který se ochotně rozdělí i o to poslední, co má, v důvěře, že tím, co rozdá, nezchudne, ale zbohatne? Nebo jsem z těch, kteří říkají: „Kam by člověk došel, kdyby chtěl vyjít s láskou? Kdo by mi dal, na co mám právo? Ve světě platí zásada: něco za něco, nic za nic! Ve světě platí ideál: dostat za nejmenší míru námahy největší míru zisku. A já žiji ve světě, ne v nebi, tak se řídím tím, co platí v tomto světě.“

A tak naše ztotožnění s chudou vdovou, náš odpor k lakomým boháčům, nevychází tak jednoznačně. Pohoršují nás spíš peníze, které mají druzí, nepohoršují nás ty peníze, které máme my. Ale je-li to s námi tak, jsme planými

posluchači Božího slova, a odejdeme dnes z kostela bez užitku. A pak je tu druhý postoj: Tak Pán Ježíš teda dává přednost chudé vdově před zámožným pánem z vyšších vrstev! To si Pán Ježíš snad myslí, že je lepší být chudý než mít peníze? To snad nám ukládá chudobu za cíl našeho životního snažení? Copak je to něco špatného, když člověk je příčinnivý a vede se mu dobře? Co dobrého by mělo být na chudobě, na bídě? I tento typ dnešních posluchačů odejde z kostela bez užitku, když si nepřipustí odpověď, která je nasnadě: Pánu Ježíši se jedná o víc, než kolik máš v peněžence, na vkladní knížce: jedná se mu o to, jak a k čemu užíváme to, co máme. Zda lakotíme jen pro sebe, nebo zda užíváme peníze dobře a k dobrému. Zda dáme potřebným, když můžeme.

Vdova dávala. I z toho mála, co měla. Všude jsou takové typy lidí, kteří pomohou, kde mohou, kteří darují i sebe, svůj čas, a poslouží, kde je potřeba. I zde není naše ztotožnění s vdovou snadné ani samozřejmé. I když nepatříme mezi ty, kteří křečovitě lpí na každé koruně, přece je nám trochu proti srsti křesťanská zásada: co zde rozdáš, tím na věčnosti zbohatneš. Co je tedy dobrého na Božím slovu? Jak mu naslouchat? Abych z nedělního Božího slova uslyšel právě to, co potřebuji k svému polepšení já a teď, musím mu naslouchat bez předsudků, otevřít se mu: „Pane, jsem tu. Chci naslouchat, co mi povíš, co mi vnukneš.“ V tom je totiž právě krása a vzácnost Božího slova, proto je můžeme číst znovu a znovu. Protože z něj můžeme vyčíst vždy něco nového. To, co právě potřebujeme. Zaposlouchat se do Božího slova, to je stát se přijímačem Božího vysílače, to je šance uslyšet hlas Božího Ducha, vánek Ducha svatého. To je tedy dobré na Božím slovu: Když mu nasloucháme správně, když se jím necháme vést, když se mu otevřeme, stáváme se moudrými lidmi. Dej Bůh, aby to tak bylo.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Poprosme společně Boha, našeho Otce:

Dej nám pochopit, v čem spočívám pravá zbožnost.

Ať si umíme vážit každé služby, kterou nám druzí prokazují.

Ať se snažíme vnést radost tam, kde vládne smutek.

Ať se snažíme vnést usmíření tam, kde vládne zlost.

Ať jsme nástrojem tvého Syna Ježíše v šíření jeho evangelia.

Kéž i v tento čas Pán povolá ty, kterým chce dát podíl na své učitelské, pastýřské a kněžské službě.

Bože, slyš a vyslyš naše prosby, abychom, co sami ze své síly nesvedeme, dokázali v milosti a síle Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Budeme si teď číst vyprávění z doby velkého pronásledování židů ve druhém století před Kristem. Římané opanovali jejich zemi a brali jim nejen jejich výrobky, jejich plodiny a jejich majetek, ale chtěli jim vzít i víru: nutili je, aby se vzdali víry v Boha.

Nebo:

Obě knihy Makabejské pojednávají o bojích Židů proti seleukovským vládcům za náboženskou a politickou svobodu ve 2. století před Kristem. Autor píše pro Židy z alexandrijské diaspory, aby v nich probudil pocit solidarity s bratry v Jeruzalémě. Tato kniha je obzvlášť významná proto, že v ní nacházíme jasné učení o zmrtvýchvstání. Toto učení je formulováno v rámci mučení věrných Židů, kteří následují vzorné svědectví zákoníka Eleazara: děti i ženy jsou nyní ochotny zemřít kvůli věrnosti Božímu zákonu. Ve slovech mučených sedmi bratrů je zřejmé postupné rozvinutí myšlenky odplaty: spravedliví raději umírají, než aby zhřešili, Bůh je pomstí, vzkřísí a dá jim obnovené tělo.

1. ČTENÍ 2 Mak 7,1-2.9-14 *Král všehomíra vzkřísí nás k věčnému životu.*

Čtení z druhé knihy Makabejské.

Přihodilo se, že zajali sedm bratrů s jejich matkou. Král je dal mrskat biči a volskými řemeny, aby je přinutil jíst zakázané vepřové maso.

Jeden z nich, který se stal jejich mluvčím, řekl: „Co se nás ptáš a o čem se chceš od nás poučit? Jsme odhodláni spíše zemřít než překročit božské zákony otců.“

Druhý pak v poslední chvíli řekl: „Ničemo, bereš nám přítomný život, ale král všehomíra vzkřísí nás k věčnému životu, protože umíráme za jeho zákony.“ Po něm byl týrán třetí. Když ho požádali, hned vyplázl jazyk, který mu chtěli uříznout, nebojácně vztáhl ruce na oheň a neohroženě řekl: „Dostal jsem je z nebe, ale kvůli Božím zákonům se o ně nestarám a doufám, že je znovu od něho obdržím.“ Sám král a jeho družina žasli nad duševní silou jinocha, který se vůbec nestaral o bolesti.

Když zemřel, dali se do stejného mučení a týrání čtvrtého, který krátce před smrtí řekl: „Je dobré být poslán na smrt od lidí, když můžeme doufat od Boha, že znovu budeme od něho vzkříšeni. Pro tebe však vzkříšení k životu nebude!“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 17,1.5-8.8+15 Odp.: 15b

Odp.: Až procitnu, Hospodine, - nasytím se pohledem na tebe.

Slyš, Hospodine, spravedlivou žádost, - všimni si mého nářku, - popřej sluchu mé modlitbě z bezelstných rtů!

Odp.

Mé kroky pevně setrvaly na tvých stezkách, - nezakolísaly mé nohy. - Volám k tobě, protože mě vyslyšíš, Bože, - popřej mi sluchu, slyš mé slovo!

Odp.

Opatruj mě jako zřítelnici oka, - do stínu svých perutí mě ukryj. - Já však ve spravedlnosti uzřím tvou tvář, - až procitnu, nasytím se pohledem na tebe.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Jaký si člověk stanoví svůj životní cíl, tomu zpravidla odpovídá i jeho život. Svatý apoštol Pavel mluví z osobní zkušenosti, jak uvěření v Ježíše ovlivnilo celý jeho život.

Nebo:

Začátek dnešního druhého čtení je zakončením poučení o konkrétních znameních předcházejících druhý příchod Kristův. Toto poučení mohlo ochromit a postrašit, proto se tu dvakrát opakuje výzva k aktivnímu životu nesvázanému zbytečnými obavami nebo klamnými výhledy na brzký Kristův příchod. Přitom zde stojí za povšimnutí, že svatý apoštol Pavel v obou případech vyslovuje přání, aby Bůh posílil Soluňany uvnitř i navenek. A tuto posilu potřebovali o to víc, že museli čelit také pronásledování, které zakoušeli i od vlastních krajanů.

2. ČTENÍ 2 Sol 2,16-3,5 *Pán ať vás utvrdí v každém dobrém činu i slovu.*

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Soluňanům.

Bratři a sestry!

Náš Pán Ježíš Kristus i Bůh, náš Otec, který nás miloval a ve své dobrotě nám dal nepomíjející útěchu a radostnou naději - on sám ať potěší vaše srdce a utvrdí v každém dobrém činu i slovu.

A tak, bratři a sestry, modlete se za nás, aby se Boží slovo dále šířilo a bylo přijímáno s úctou, jak je tomu i u vás, a abychom byli osvobozeni od lidí zvrácených a zlých, neboť věřit není dáno všem. Ale Pán je věrný: on vás bude sílit a chránit od zlého. Spoléháme na vás, že s pomocí Páně děláte a budete dělat, co vám nařizujeme. A Pán ať řídí vaše srdce k Boží lásce a k tomu, abyste byli trpěliví tak, jako byl Kristus.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Zj 1,5-6

Aleluja. Ježíš Kristus je prvorozený z mrtvých, -

jemu buď sláva a vláda na věčné věky. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

To, co dnes Pán Ježíš říká o věčném životě, zní nezvykle, ale stojí to za přemýšlení.

Nebo:

Ježíšova odpověď saduceům má dvě části: první zdánlivě nereflektuje jejich pozici, protože předpokládá zmrtvýchvstání jako něco jistého a vypovídá o způsobu života vzkříšeného. Jen druhá část se týká otázky, zda je vzkříšení. Abychom lépe porozuměli Ježíšově argumentaci, je třeba poznamenat, že v první části se podkopává předpoklad v uvažování saduceů, tj. že vzkříšení je vylepšeným pokračováním pozemské existence. Není tomu tak, vzkříšení je novostí, v níž už není manželství, protože lidé vzkříšení jsou jako andělé nesmrtelní a nepotřebují se množit jako na zemi, aby jejich rod a jméno přetrvávaly.

EVANGELIUM Lk 20,27-38 *Bůh není Bohem mrtvých, ale živých.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

K Ježíšovi přistoupilo několik saduceů, kteří tvrdí, že není vzkříšení, a otázali se ho:

„Mistře, Mojžíš pro nás ustanovil: ‚Zemře-li někomu bratr, který měl manželku, ale byl bezdětný, ať si tu manželku vezme jeho bratr a zplodí svému bratru potomka.‘ Bylo tedy sedm bratrů. První se oženil a zemřel bezdětný. Ženu si vzal druhý a třetí a stejně tak všech sedm, nezanechali však děti a zemřeli. Nakonec zemřela i ta žena.

Kterému z nich bude tedy ta žena náležet při vzkříšení? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm!“

Ježíš jim řekl: „Lidé tohoto světa se žení a vdávají. Ale ti, kdo budou uznáni za hodné dosáhnout onoho světa a vzkříšení z mrtvých, nebudou se ženit ani vdávat. Už přece nemohou zemřít, jsou totiž rovní andělům a jsou syny Božími, neboť mají účast na vzkříšení.

A že mrtví budou vzkříšeni, to naznačil i Mojžíš ve vyprávění o hořícím keři, když nazývá Pána ‚Bohem Abrahámovým, Bohem Izákovým a Bohem Jakubovým.‘ On přece není Bohem mrtvých, ale živých, neboť všichni žijí pro něho.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

CO OČEKÁVÁŠ PO SMRTI?

Minulou neděli nás svatý apoštol Pavel vedl k úvaze, že stárnutí a umírání je cesta k setkání s Pánem Ježíšem. Dnes chceme v těchto úvahách pokračovat a ptát se, co je za smrtí. Saduceové se v dnešním evangeliu také ptají, jak to bude při vzkříšení, ale poťouchle. Celá ta představa je jim směšná, oni v život za smrtí nevěří. Zato list svatého Pavla dýchá plnou důvěrou v našeho Pána, ve zmrtvýchvstání s ním a v nebe. Co si tedy máme představit pod pojmy: posmrtný život, zmrtvýchvstání a nebe? Televizní reportéři přišli za belgickým kardinálem Suenensem a položili mu otázku: „Co očekáváte po smrti?“ Kardinál odpověděl: „Co čekám po smrti, to není jen otázka pro kněze a biskupy. To je otázka pro každého člověka, protože podle toho, jak si na ni člověk odpoví, určuje a ovlivňuje způsob svého života. Povím vám, jak to bylo se mnou. Jako každý mladý člověk i já jsem stál před otázkou, co to znamená věčnost a je-li Bůh. A řekl jsem si, že existuje-li nekonečno, tak tomu říkali učitelé matematiky, existuje-li věčnost, tak tomu říkal náš pan farář, pak se na té věčnosti chci podílet, a dobře podílet.“

A pochopil jsem, že nejlepší cestou, jak dosáhnout dobré věčnosti pro sebe, je nepochybně pomáhat k dobré věčnosti jiným. Proto jsem se rozhodl, že budu knězem. A byla tu také otázka lidského utrpení, která v mém rozhodování a uvažování hrála roli. Nemá-li být lidské utrpení nesmyslné, absurdní, nemůže být koncem všeho, posledním slovem lidské existence. Utrpení a umírání mají smysl jako porodní bolesti plnějšiho života. Jistě rozumíte, v jakém smyslu to říkám: Dítě žije už v lůně matky, ale je to život neúplný, má smysl jen jako růst pro život vyšší a plnější. Bolestmi rození pak dítě do toho plnějšiho života vstupuje. A já si představuji, že to tak je i dál. I náš život zde na světě je neúplný, je to jen zrání a průprava k třetí formě existence, k plné existenci v Bohu. My jsme se vlastně ještě plně nenarodili, ještě nemáme plné lidství, ještě jsme embrya člověčenství. Ještě nás čekají porodní bolesti, tělesná smrt, jako porod do plného Božího bytí.“

Tak to řekl reportérovi kardinál Suenens. Všimli jste si, že nemluvil o žádném onom světě? On dobře ví, že to je matoucí výraz. Že vlastně žádný onen svět neexistuje. Není za naším světem někde ještě jiný, druhý, onen svět. Bůh stvořil jeden svět, jeden jediný a jednotný kosmos, a vše, co je, do něj patří. Podstatou toho jsoucna je Bůh, on je jeho Počátkem, Moudrostí, Zákonem, Životem, Láskou i Cílem a Koncem všeho. Z jeho lásky se vše rodí a vše, co v jeho lásce setrvává, to zase s jeho věčnou Láskou nakonec splyne. Všechna líčení, všechno mluvení o tom, co je za naší tělesnou smrtí, jsou jen podobenství, obrazná mluva. Tam naše lidská zkušenost ještě nesahá. Ani Bible nemluví jinak, než v lidských představách a obrazech. Ale stačí to k pochopení.

Ptá-li se mě někdo, má-li člověk budoucnost i za smrtí, mohu odpovědět: Budoucností člověka je Bůh. Zeptá-li se někdo kde žijí naši zemřelí, odpověď zní: v Boží lásce. To není určení místa, to je popsání stavu. Ptá-li se někdo, co budeme dělat v Bohu, nebo jak jsme zvyklí říkat v nebi, mohu odpovědět se svatým apoštolem Pavlem, že to bude taková aktivita, krása a radost, kterou si

ani nejsem schopen představit: „Co žádné lidské oko nevidělo, co žádné ucho nikdy neslyšelo, co si člověk ani představit nedokáže, to Bůh připravil těm, kdo ho milují.“ Zábleskem a tušením nebe jsou asi okamžiky štěstí v našem životě, okamžiky poznání radosti a bezpečí. Tušením nebe je asi i naše dychtění po kráse a harmonii, naše touha být, stále být, náš hluboký odpor ke smrti a děs ze samoty. A jak je to s peklem? Kde peklo je, tak se už ani ptát nebudeme. Ani tu se nejedná o nějaké místo, ale o stav, v jakém se člověk nalézá. Ani tu nemůže být odpověď jiná, než obrazná.

V Bibli najdeme zemité, s židovské apokalyptiky převzaté obrazy o věčném ohni, o věčném pláči a skřípění zubů, najdeme tam i předkřesťanské obrazy rozhněvaného Jahve, Soudce, který se odvrací od hříšníků a zatracuje je do hlubin pekla. Novozákonní, křesťanskou představu pekla hledejme především v Ježíšově učení o chování k nepřítelům. Proč by se měl Bůh ke svým nepřítelům chovat jinak, než jak přikázal nám, abychom se ke svým nepřítelům chovali my? Káže-li nám: nemsti se, neodplácej zlým za zlé, pak to nepochybně i on vždy a všude tak také dělá. Bůh nemá dvojí morálku, jednu navenek, jinou pro sebe. Myslím, že podstatu pekla naznačuje Písmo svaté, když přikazuje činit dobro všem bez rozdílu. Dobrým to bude k radosti, zlým se to stane žhavým uhlím na jejich hněvu.

Rozumíš? I když se člověk postaví proti Kristu, když se rozhodne být navždy Ježíšovým nepřítelem, nic to nezmění na Ježíšově lásce k němu. Ježíšova láska je stálá jako žár slunce. Jenže zlého bude tato Ježíšova láska navěky pálit, spalovat jako výheň. Jeho peklem bude žhavé uhlí výčitek svědomí, proč Ježíšovu lásku odmítl, proč volil osamělost bez Boha. A naopak. Kdo za svého života o víru, naději a lásku usiluje, kdo ji hledá, kdo vytrvale zápolí s nejistotou víry v Boha neviditelného a vzdáleného, ten za prahem věčnosti Boha uvidí, ten se s Bohem setká. Bůh bude v Ježíši Kristu navěky s ním, pro něj přítomen. Nebešťanům je Ježíš vším ve všem. To je odpověď na otázku, co je nebe: Bůh s námi a my s Bohem, trvale a navěky.

BUDEME ŽÍT VE SVÝCH POTOMCÍCH?

Dnešní Boží slovo nám dává příležitost zůstat ještě u zážitků minulých dušičkových dnů a klade otázku, jak je to po smrti. Donedávna se nám křesťanům vytykalo, že máme víru v posmrtný život jako opium, jako drogu, která nám pomáhá snadněji nést trampoty tohoto světa. Odtud byl jen krok k obvinění, že jsme si náboženství, Boha a věčnost sami vymysleli ze strachu před nicotou; že je to produkt strachu. A křesťané našli pohotově repliku: Kdo nechce věřit ve věčný život, dělá to také ze strachu. Špatně žije a bojí se, že by byl volán k zodpovědnosti, že by byl za své hříchy potrestán. Dnes se tento spor zdá už překonán. Křesťané a nevěřící nediskutují o posmrtném životě, ale o životě časném, pozemském. Křesťané sice dál věří ve věčný život, ale to, jak žijí, jak umírají, o čem mluví a diskutují, to vše svědčí, že je to víra dosti mlhavá.

Někteří lidé, kteří prožívají život ve stálém shonu, ty unavené a přepracované, uspokojuje představa, že budou žít dál ve svých dětech. „Nepotřebuji jinou budoucnost,“ říkal jeden. „Stačí mi vědomí, že se budu ve svých dětech podílet na jejich životě, vývoji, objevech, radostech i starostech.“ Jenže to je omyl. Kdo si myslí, že mu stačí jen pomyšlení na další existenci v dětech, ten zapomíná, že taková představa trvá jen, pokud žije ten, kdo tu myšlenku má, pokud si to myslí. Smrt je však uhasnutí každé činnosti, tedy i myšlení. Takovým biologickým způsobem snad žije v jeho dětech dál kráva, z níž snědl biftek, nebo fazole, které měl k večeři, ale otec ne. Stejně tak není dostatečnou představou o nesmrtelnosti mínění některých lidí, že jedinec žije dál v lidstvu, nebo že žije dál v díle, které za svého života vykonal. Zase tu platí: takové vědomí může mít jen pokud žije, smrtí vědomí zaniká a dál by nebylo nic.

Tak my, křesťané, oslavujeme svou představu zmrtvýchvstání tím, že ji posunujeme až kamsi do nedohledna, na konec světa, jako biblická Marta. Když jí Ježíš řekl: „Tvůj bratr vstane,“ odpověděla bez velkého zájmu: „Ano, ano, já vím, že vstane, ale až při vzkříšení v poslední den.“ Tato představa je příliš daleko, než aby nás nějak zvlášť nadchla, když se modlíme „věřím v těla vzkříšení.“ Kristus však mluví o zmrtvýchvstání jinak, v čase přítomném: „Já jsem vzkříšení a život.“ A svatý apoštol Pavel tomu rozumí také tak: jako záležitost tohoto našeho života a ne daleké budoucnosti. Když mluví o křtu, říká: Ponořením v křestní vodě jsme s Kristem zemřeli a vynořili jsme se jako znovuzrození, zmrtvýchvstali k novému životu, který smrtí nekončí. Abychom tomu rozuměli, musíme pochopit jak svou smrt, tak zmrtvýchvstání.

Nezažil jsi už něco jako smrt? Neprožil jsi stav, kdy jsi už v nic nedoufal, nic nečekal, nic a nikoho nemiloval, byl jsi tupý a mrtvý? Ani ve zpovědi jsi neměl co říci, nic jsi necítil: byl jsi jako mrtvý? A pak se to stalo: najednou do tebe vjel nový život, najednou jsi všechno viděl novými očima, najednou jsi slyšel: „Léta se přede mnou o tomto mluvilo, teď jsem teprve uslyšel a pochopil, co se tu říká, ten slepý od narození z evangelia, to jsem byl já. Ten uzdravený hluchoněmý, to jsem také já.“ A tak žijeme vlastně dvojím životem: Jeden je život ubohého, smutného, přikrčeného a nudného člověka, spíše smrt či živoření; druhý, intenzivní, optimistický, plný víry a jistoty a radosti, který je už životem zmrtvýchvstalého člověka. Kdo nezažije už zde na zemi radost tohoto zmrtvýchvstání a nepřemožitelného, plného života, jak chce v něco takového doufat v daleké budoucnosti? Žijme tak, aby smrt byla jen přechodem k radosti trvalé, k lásce, která nevychladne.

ŽALMY - MODLITBA KŘESŤANŮ

„Slyš, Bože, mou modlitbu, povšimni si mého nářku, popřej sluchu mé modlitbě! Volám k tobě, protože mě slyšíš, Bože, naslouchej mému slovu! Chraň mě jako zřítelnici oka, do stínu svých perutí mě ukryj! Ať ve

spravedlnosti užřím tvou tvář, až procitnu, budu se sytit pohledem na tebe.“ Co je tohle za zvláštní zpěvy, co je to za krásné modlitby, co se zpívají při nedělní bohoslužbě po prvním čtení? Všichni známe odpověď: to jsou přece žalmy! To jsou modlitby, které se modřilval izraelský lid, a také Pán Ježíš. Ve starých časech byl žaltář oblíbenou modlitební knihou a zároveň i zpěvníkem i v našem národě. Aeneas Sylvius Piccolomini, pozdější papež Pius II., který v 15. století navštívil Čechy, píše ve své kronice, že v Čechách si sedřáci při orání na poli prozpěvují žalmy.

V naší době byl u nás žaltář donedávna průměrnému katolíkovi neznám. To leda básníci se inspirovali jeho poezií a hudebníci žalmy zhudebňovali. U nás známe Dvořákovy a Ebenovy Biblické písně, celý svět zná černošské spirituály, které jsou parafrází žalmů. Kněží se žalmy modří ve své denní modlitbě breviáře. Až otcové 2. vatikánského koncilu přibřžili zase žalmy všemu lidu, když vložili do bohoslužby po prvním čtení zpěv nebo modlitbu části některého ze 150 žalmů. Je tedy načase spřátelit se s modlitbou žalmů. Co jsou to žalmy? Básník řekl, že je to hlas lidského srdce, který odpovídá Bohu na jeho jednání. Řekl to krásně a pravdivě. Jsou to modlitby, jsou to básně, jsou to písně, ovšem ne v té formě písní s pevnou veršovou formou, jak jsme dnes zvyklí, je to spíše zpívané mluvení, báseň v próze. Proč jsou nám v dnešní době žalmy znovu blížké a srozumitelné, proč nás znovu živě oslovují?

V žalmech se projevuje bezprostřednost hovoru s Bohem, a to je umění, které my sami namnoze pramálo ovládáme. Neozývá se z nich zbožnost podřimující a ospalá, ale naopak, je tam plnost života, střídá se tam žár a mráz. Je tu nářek bolavého člověka, je tu jásavá chvála Boží dobroty, jsou tu tichá slova důvěry i výkřiky zuřivé bezmoci, mluví tu člověk zbožně oddaný, ale křičí tu i srdce člověka rebelujícího a bojujícího. Všechno stvoření, celá příroda, se tu svolává k Boží chvále. A dnešní člověk, otupený rachotem běžícího pásu, u kterého monotónně pracuje jako jedna páčka soustrojí, jako odlidštěný mechanismus, ten tu slyší, že Bůh jej vidí a oslovuje, že počítá s ním i s jeho prací ve svém řádu stvoření.

V Žalmech poznáváme, že naše existence má svůj význam před Boží tváří. Celý žaltář je nesen dvěma základními tóny: chválou a nářkem. Odpovídá to dvěma základním situacím člověka: radosti za života a ohrožení smrtí. Celý žaltář je velký rozhovor mezi člověkem a Bohem, do něhož je vtažen každý, kdo se žalmy modří. Jak tedy máme naslouchat, když se při bohoslužbě zpívá nebo modří žalm? Ne jako bychom naslouchali starobylé písni, sice zajímavé, ale nás se nijak netýkající. Naopak: ztotožníme se s hlasem žalmisty, jako by to bylo volání našeho vlastního srdce. Slova žalmu můžeme brát každý jako výraz vlastní osobní situace, vkládat do něj své osobní bolesti a radosti.

DĚTI POSLUŠNÉ NEBO UKÁZNĚNÉ?

Povídala jedna babička: „Pane faráři, všechno je to hezké, jak to říkáte rodičům. Ale já už čekám, kdy začnete mluvit o poslušnosti. Vychovat děti poslušné, to je to nejdůležitější.“ A uslyšela v odpověď: „Vychovávat děti poslušné je nutné, ale zůstat jen při tom, to by bylo málo. To by z nich vyrostly buď pasivní buchy, nebo vzdorovití paličáci. Nechtějme mít děti jen poslušné, ale chtějme víc: vychovat děti ukázněné. Takové, které dovedou jednat správně i tehdy, když jim není nic nařízeno nebo zakázáno, když jsou z dohledu dospělých.“ Ukázněnost a sebevláda - s tím se také musí začínat hned od narození. A jak? Tím, že stále stejným opakováním vedeme dítě k základním dobrým návykům. Co je to návyk? Když určitou věc děláš stále stejně, naučíš se to tak, že už pak na to nemusíš ani myslet. Jde to samo. Návyk je například chůze. Nemusíš na to myslet, kterou nohu teď zvednout a posunout dopředu. Jde to samo, i když přemýšlíš o něčem jiném. Většina toho, co celý život děláme, jsou návyky.

Jsou-li ty návyky dobré, je snadné být dobrým, ale co sis navykl v dětství špatně, to musíš celý život hlídat: „Pozor, abych zas neudělal tuhle chybu!“ A jak na to přestaneš myslet, špatný návyk zafunguje a chybu uděláš znovu. Kromě návyků čistoty a hygieny má v raném dětství vzniknout návyk poslušnosti a návyk pořádnosti. Jenže je tu potíž. Aby vznikl návyk pořádnosti, musí každá věc mít své stálé místo, které respektují i dospělí. Kde slyšíme každý den dohadování, kam kdo dal klíče, kde je ten kartáč, kdo nechal někde šroubovák, jak se má v takovém nepořádku učit dítě pořádnosti? Aby u dítěte vznikaly návyky, je třeba aby se samo obulo, samo obléklo, musíme zavést a zachovávat přesný postup, stále stejně a všichni kdo je mají na starosti. Co dítě dokáže už samo, za to je pochválíme a necháme je, aby to vždy samo dělalo. A chraň se při tom spěchu: kdo chce po dítěti moc nového najednou a honem, nedokáže nic.

Zlozvyky vznikají stejně jako dobré návyky: opakováním něčeho špatného. Když jsme tak nepozorní, že zlozvyku dáme čas, aby se vytvořil, neodstraníme jej pak ani hubováním ani bitím ani vysmíváním, ale trpělivým pěstováním opačného, dobrého návyku. Rozumný pořádek důsledně zachovávaný, vypadá to jednoduše. Jenže kolik trpělivosti a pevné vůle musí mít rodiče, aby dokázali důsledně zachovávat rozumný pořádek, když se dítě dožaduje výjimky. Máte asi všichni své zkušenosti s dětmi a televizorem. Rozumný pořádek je jasný: Lékaři se shodují, že děti pod šest let u televizoru nic neztratili; že televizor není elektrická babička; a když už to bez dívání nejde kvůli starším, pak průměrně 15 minut za celý den. Děti od 6 do 10 let tak tři čtvrtě hodiny a čtrnáctiletým by měla normálně stačit hodina denně. Jenže děti mají jiný názor: „Tati, já bych vydržel sedět u televizoru od rána do večera. To se vlastně učíme a vzděláváme.“

Zde se nevystačí se zákazem, je třeba trpělivého vysvětlování, že se nejedná o nepřejícnost: „Jíš rád šlehačku?“ „Ano,“ zní odpověď. „Dobrá, a teď si představ, že bys celý den neměl nic jiného k jídlu než jen a jen tu šlehačku. To

by nešlo, pravda, bylo by ti z ní špatně. Musí jí být jen trochu, aby sis pochutnal. S televizí je to také tak. Je to dobrá věc, ale kazí také zdraví, když je jí moc. Děti, které sedí dlouho u televizoru, nedovedou ve škole sledovat vyučování, stávají se z nich samotáři a cvalíci od samého sezení. Musí se to dělat jako v restauraci. Tam dostaneš jídelní lístek plný různých jídel. Z těch si každý vybere nač má chuť a peníze. Nejí ta jídla všechna, jedno za druhým. Také v televizi je třeba si podobně vybírat z celodenního programu.“

Je to dobré výchovné cvičení, když děti samy zachovávají dohodnutý čas u televize. A ještě lepší je, když se někdo dospělý dívá spolu a pak o tom s dětmi hovoří, a tak jim pomůže vytvořit si o programu správné mínění. Když se rodiče ptají kněze nebo učitele na své děti, nejčastěji slyší odpověď: „Hloupý není, ale líný. Je roztržitý, nedovede dávat pozor, neumí se ovládnout.“ Už ve věku předškolním se o tom začne rozhodovat, zda i vy budete slyšet stejné odpovědi, podle toho, zda povedete nebo nepovedete dítě k sebevládě a sebezáporu. Zlé je, když rodiče dovolí, aby si dítě vzalo, co chce, bez dovolení, bez poprošení. O všechno požádat a poprosit, to není jen věc zdvořilosti, ale cvičení vůle. Také není třeba vždy o přetržení spěchat se splněním každého přání dítěte ihned, jak je projeví. Lépe je někdy říci: „Ano, dostaneš, ale chvílku počkej, až toto dodělám.“

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

V Bohu je plnost života, ani smrt nás nemůže vytrhnout z jeho ruky. Prosme ho:

Dej nám úctu k životu, abychom jej nepoškozovali.

Ať všichni lidé pochopí, že náš svět nemůže existovat bez svornosti, vzájemné úcty a lásky.

Ať umíme vysvětlovat evangelium tvého Syna svým současníkům řečí jim srozumitelnou.

Ať nežijeme otupěle a lhostejně jako mrtví, ale ať prohlédneme a dobře slyšíme radostné poselství o věčném životě.

Kéž i v tento čas Pán povolá ty, kterým chce dát podíl na své učitelské, pastýřské a kněžské službě.

Pane, ty víš, že se smrti bojíme, a že hledáme radosti života často na špatných cestách. Přiveď nás ke svému Synu, který je cesta a pravda pro všechny, dej nám život s ním navěky. - Amen.

Nebo:

Pán, náš Bůh, není Bohem mrtvých, ale živých. Prosme ho tedy za vše, co činí život hodnotným a smysluplným. Volejme k němu společně:

Za křesťany, zvláště za ty, kteří jsou pro víru pronásledováni a mučeni.

Za pokojné soužití a vzájemnou toleranci muslimů a křesťanů.

Za svět, aby se v něm Boží slovo šířilo a bylo s úctou přijímáno.

Za manželské páry, aby jejich láska vytrvala a došla naplnění ve věčnosti.

Za soudce a za ty, kdo rozhodují o věcech veřejných, aby se nenechali zastrašit a hledali pravdu a spravedlnost.

Za ty, kdo tíhnou k neonacismu a jiným extremistickým hnutím, a prosme, aby se už nikdy neopakovaly genocidy, které lidstvo v minulosti zažilo.

Za mladé lidi, kteří trpí pocity beznaděje a bezradnosti, marnosti a ztráty smyslu života, a prosme za ty z nich, kteří se uchylují k drogám a násilí.

Za trpící a nemocné, za umírající i za ty, kdo už překročili práh smrti.

Za sebe navzájem: ať Pán upevní naše srdce v lásce a trpělivosti, ať nás on sám potěší a utvrdí v každém dobrém činu i slovu.

Pane Abraháma a všech našich předků, Pane života, vyslyš nás a zachovej všechny lidi ve své lásce nyní i na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Shlédni, Bože, na dary, které klademe na oltář, a dej, ať památku utrpení tvého Syna slavíme s vnitřní usebraností a oddanou zbožností. Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

PREFACE 8. PRO NEDĚLE V MEZIDOBÍ

Dokonalá jednota Boží je základem jednoty Církve

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky. Neboť my hříšníci jsme byli od tebe daleko, ale skrze krev tvého Syna jsme ti blízko a tvůj Duch nás shromažďuje v jedno, abychom také my byli v tobě, jako je v tobě tvůj Syn. Vždyť jsme tělem Kristovým a chrámem tvého Ducha a chceme ti vydávat svědectví a chválit tvou dobrotu a moudrost. A proto se připojujeme k chvále, kterou ti vzdávají nebesa, zpíváme píseň o tvé slávě a voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ ŽI 23,1-2

Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám, dává mi prodlévat na svěžích pastvinách, vodí mě k vodám, kde si mohu odpočinout.

Nebo: Srov. Lk 24,35

Učedníci poznali Pána při lámání chleba.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Děkujeme ti, Bože, za tento svátostný pokrm, a prosíme tě: dej, ať nás tvůj svatý Duch neustále obnovuje svou silou působící ve svátostech, abychom ti zůstali upřímně oddáni. Skrze Krista, našeho Pána.- Amen.

K ZAMYŠLENÍ B

Je důležité přispívat podle vlastních možností na potřeby Církve, je to i jedno z pěti církevních přikázání. Důležitější však je dávat víc to, co jsme, než to, co máme. Vždyť všechno je naše, my patříme Kristu, jak říká apoštol Pavel. Láska se neměří ekonomickými měřítky, ale vnitřní kvalitou. Poslední špetka mouky nebo dvě drobné mince darované z upřímného srdce mají před Bohem obrovskou, lidsky neměřitelnou, cenu. Vyjadřují celé naše bytí. Bůh umí žasnout nad těmito našimi nepatrnými dary a umí je proměnit tak, že se navěky neztratí jako mouka v hrnci a olej ve džbánu v případě vdovy, o které jsme dnes slyšeli v úryvku z První knihy Královské. V případě druhé chudé vdovy Bůh v Ježíši Kristu hlasitě upozorní na náš sebenepatrnější dar, za kterým se ukrývá celé naše živobytí. Kdo dává všechno, všechno obdrží nazpět. Takový dar nebude zapomenut navěky.

K ZAMYŠLENÍ C

Bylo by neodpovědné utíkat od přítomného života do budoucnosti. Stejně by bylo bláhové posuzovat věčnost podle našich leckdy naivních pozemských představ. Nicméně myšlenka na život s Kristem by naši přítomnost měla činit plodnou. Přijetí Kristova vítězství nad hříchem a smrtí nás vede k radostnému a odpovědnému prožívání přítomnosti. Věčnost začíná dnes, říká se. Díky Kristu jsme byli vykoupeni ze smrti a patříme Bohu. Už nyní!